

MA2: Cvičné příklady—Funkce více proměnných: Extrémy
Stručná řešení

1. Stacionární body:

$$\left. \begin{aligned} \frac{\partial f}{\partial x} = e^{2x^2+y^2+2xy+2y}(4x+2y) = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} = e^{2x^2+y^2+2xy+2y}(2y+2x+2) = 0 \end{aligned} \right\} \implies \left. \begin{aligned} 2x+y &= 0 \\ y+x &= -1 \end{aligned} \right\} \implies (1, -2).$$

Klasifikace: $\frac{\partial^2 f}{\partial x^2} \Big|_{x=1, y=-2} = [e^{2x^2+y^2+2xy+2y}(4x+2y)^2 + 4e^{2x^2+y^2+2xy+2y}] \Big|_{x=1, y=-2} = 4,$

$$\frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} \Big|_{x=1, y=-2} = [e^{2x^2+y^2+2xy+2y}(2y+2x+2)(4x+2y) + 2e^{2x^2+y^2+2xy+2y}] \Big|_{x=1, y=-2} = 2,$$

$$\frac{\partial^2 f}{\partial y^2} \Big|_{x=1, y=-2} = [e^{2x^2+y^2+2xy+2y}(2y+2x+2)^2 + 2e^{2x^2+y^2+2xy+2y}] \Big|_{x=1, y=-2} = 2 \implies H = \begin{pmatrix} 4 & 2 \\ 2 & 2 \end{pmatrix}.$$

$\Delta_1 = h_{11} = 4 > 0$, $\Delta_2 = |H| = 4 > 0$, proto $f(1, -2) = e^{-2}$ je lokální minimum.

2. Stacionární body:

$$\left. \begin{aligned} \frac{\partial f}{\partial x} = 3x^2 - 3 = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} = 3y^2 - 12 = 0 \end{aligned} \right\} \implies \left. \begin{aligned} x^2 &= 1 \\ y^2 &= 4 \end{aligned} \right\} \implies (\pm 1, \pm 2).$$

Klasifikace: $\frac{\partial^2 f}{\partial x^2} = 6x$, $\frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} = 0$, $\frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = 6y \implies H = \begin{pmatrix} 6x & 0 \\ 0 & 6y \end{pmatrix} \implies \Delta_1 = 6x$, $\Delta_2 = 36xy$.

(1, 2): $\Delta_1 = 6 > 0$, $\Delta_2 = 72 > 0$, proto $f(1, 2) = -18$ je lokální minimum.

(1, -2): $\Delta_1 = 6 > 0$, $\Delta_2 = -72 < 0$, proto $f(1, -2) = 14$ je sedlo.

(-1, 2): $\Delta_1 = -6 < 0$, $\Delta_2 = -72 < 0$, proto $f(-1, 2) = -14$ je sedlo.

(-1, -2): $\Delta_1 = -6 < 0$, $\Delta_2 = 72 > 0$, proto $f(-1, -2) = 18$ je lokální maximum.

3. Stacionární body:

$$\left. \begin{aligned} \frac{\partial f}{\partial x} = 2x + y^2 - 16 = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} = 2xy = 0 \end{aligned} \right\} \implies \left\{ \begin{aligned} x = 0 &\implies y = \pm 4 \\ y = 0 &\implies x = 8 \end{aligned} \right\} \implies (0, \pm 4), (8, 0).$$

Klasifikace: $\frac{\partial^2 f}{\partial x^2} = 2$, $\frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} = 2y$, $\frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = 2x \implies H = \begin{pmatrix} 2 & 2y \\ 2y & 2x \end{pmatrix} \implies \Delta_1 = 2$, $\Delta_2 = 4x - 4y^2$.

(0, -4): $\Delta_1 = 2 > 0$, $\Delta_2 = -64 < 0$, proto $f(0, -4) = 0$ je sedlo.

(0, 4): $\Delta_1 = 2 > 0$, $\Delta_2 = -64 < 0$, proto $f(0, 4) = 0$ je sedlo.

(8, 0): $\Delta_1 = 2 > 0$, $\Delta_2 = 32 > 0$, proto $f(8, 0) = -64$ je lokální minimum.

4. Stacionární body:

$$\left. \begin{aligned} \frac{\partial f}{\partial x} = -\frac{y^2}{x^2} + 1 = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} = \frac{2y}{x} - \frac{2z^2}{y^2} = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial z} = \frac{4z}{y} - \frac{4}{z^2} = 0 \end{aligned} \right\} \implies \left. \begin{aligned} y = z^3 &\implies \frac{z^6}{x^2} = 1 \\ \frac{2z^3}{x} = \frac{2}{z^4} &\implies x = z^7 \end{aligned} \right\} \implies \left. \begin{aligned} x^2 = z^6 \\ x = z^7 \end{aligned} \right\} \implies z^6 = z^{14} \implies z = 0, z = \pm 1.$$

$z = 0 \implies x = 0, y = 0$ ale to není v definičním oboru, $z = 1 \implies x = 1, y = 1$,

$z = -1 \implies x = -1, y = -1$. Dva stacionární body, (1, 1, 1) a (-1, -1, -1).

Klasifikace: $\frac{\partial^2 f}{\partial x^2} = \frac{2y^2}{x^3}$, $\frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} = -\frac{2y}{x^2}$, $\frac{\partial^2 f}{\partial x \partial z} = 0$, $\frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = \frac{2}{x} + \frac{4z^2}{y^3}$, $\frac{\partial^2 f}{\partial y \partial z} = -\frac{4z}{y^2}$, $\frac{\partial^2 f}{\partial z^2} = \frac{4}{y} + \frac{8}{z^3}$.

$$H(1, 1, 1) = \begin{pmatrix} 2 & -2 & 0 \\ -2 & 6 & -4 \\ 0 & -4 & 12 \end{pmatrix} \implies \Delta_1 = 2 > 0, \Delta_2 = \begin{vmatrix} 2 & -2 \\ -2 & 6 \end{vmatrix} = 8 > 0, \Delta_3 = 64 > 0.$$

Proto $f(1, 1, 1) = 7$ je lokální minimum.

$$H(-1, -1, -1) = \begin{pmatrix} -2 & 2 & 0 \\ 2 & -6 & 4 \\ 0 & 4 & -12 \end{pmatrix} \implies \Delta_1 = -2 < 0, \Delta_2 = \begin{vmatrix} -2 & 2 \\ 2 & -6 \end{vmatrix} = 8 > 0, \Delta_3 = -64 < 0.$$

Proto $f(-1, -1, -1) = -7$ je lokální maximum.

5. Stacionární body:

$$\left. \begin{aligned} \frac{\partial f}{\partial x} = 3x^2 - 3 = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} = 3y^2 + 3 = 0 \end{aligned} \right\} \text{ nemá řešení, nejsou lokální extrémy.}$$

6. Stacionární body:

$$\left. \begin{aligned} \frac{\partial f}{\partial x} = 3x^2 + 6xy^2 - 27 = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} = 6x^2y - 6y = 0 \end{aligned} \right\} \implies \left. \begin{aligned} x^2 + 2xy^2 = 9 \\ y(x^2 - 1) = 0 \end{aligned} \right\} \implies \left\{ \begin{aligned} y = 0 &\implies x^2 = 9 \implies x = \pm 3 \\ x = 1 &\implies 2y^2 = 8 \implies y = \pm 2 \\ x = -1 &\implies -2y^2 = 8 \implies \emptyset \end{aligned} \right.$$

Stacionární body $(\pm 3, 0)$, $(1, \pm 2)$.

Klasifikace: $\frac{\partial^2 f}{\partial x^2} = 6x + 6y^2$, $\frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} = 12xy$, $\frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = 6x^2 - 6 \implies H = \begin{pmatrix} 6x + 6y^2 & 12xy \\ 12xy & 6x^2 - 6 \end{pmatrix}$.

$(3, 0)$: $H = \begin{pmatrix} 18 & 0 \\ 0 & 48 \end{pmatrix}$. $\Delta_1 = 18 > 0$, $\Delta_2 = 18 \cdot 48 > 0$, proto $f(3, 0) = -54$ je lokální minimum.

$(-3, 0)$: $H = \begin{pmatrix} -18 & 0 \\ 0 & 48 \end{pmatrix}$. $\Delta_1 = -18 < 0$, $\Delta_2 = -18 \cdot 48 < 0$, proto $f(-3, 0) = 54$ je sedlo.

$(1, 2)$: $H = \begin{pmatrix} 30 & 24 \\ 24 & 0 \end{pmatrix}$. $\Delta_1 = 30 > 0$, $\Delta_2 = -24^2 < 0$, proto $f(1, 2) = -26$ je sedlo.

$(1, -2)$: $H = \begin{pmatrix} 30 & -24 \\ -24 & 0 \end{pmatrix}$. $\Delta_1 = 30 > 0$, $\Delta_2 = -24^2 < 0$, proto $f(1, -2) = -26$ je sedlo.

7. Stacionární body:

$$\left. \begin{array}{l} \frac{\partial f}{\partial x} = 3x^2 - 3y = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} = 3y^2 - 3x = 0 \end{array} \right\} \implies \left. \begin{array}{l} x^2 = y \\ y^2 = x \end{array} \right\} \implies x^4 = x \implies \begin{cases} x = 0 \implies y = 0 \\ x = 1 \implies y = 1 \end{cases} \implies (0, 0), (1, 1).$$

Klasifikace: $\frac{\partial^2 f}{\partial x^2} = 6x$, $\frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} = -3$, $\frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = 6y \implies H = \begin{pmatrix} 6x & -3 \\ -3 & 6y \end{pmatrix} \implies \Delta_1 = 6x$, $\Delta_2 = 36xy - 9$.

$(0, 0)$: $\Delta_1 = 0$, $\Delta_2 = -9 < 0$, proto $f(0, 0) = 0$ je sedlo.

$(1, 1)$: $\Delta_1 = 6 > 0$, $\Delta_2 = 27 > 0$, proto $f(1, 1) = -1$ je lokální minimum.

8. Stacionární body:

$$\left. \begin{array}{l} \frac{\partial f}{\partial x} = 4x^3 - 4x = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} = 2y = 0 \end{array} \right\} \implies x = 0, x = \pm 1, y = 1, \text{ independent equations} \implies (0, 0), (1, 0), (-1, 0).$$

Klasifikace: $\frac{\partial^2 f}{\partial x^2} = 12x^2 - 4$, $\frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} = 0$, $\frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = 2 \implies H = \begin{pmatrix} 12x^2 - 4 & 0 \\ 0 & 2 \end{pmatrix} \implies \Delta_1 = 12x^2 - 4$,

$\Delta_2 = 24x^2 - 8$.

$(0, 0)$: $\Delta_1 = -4 < 0$, $\Delta_2 = -8 < 0$, proto $f(0, 0) = -2$ je sedlo.

$(1, 0)$: $\Delta_1 = 8 > 0$, $\Delta_2 = 16 > 0$, proto $f(1, 0) = -3$ je lokální minimum.

$(-1, 0)$: $\Delta_1 = 8 > 0$, $\Delta_2 = 16 > 0$, proto $f(-1, 0) = -3$ je lokální minimum.

9. Stacionární body:

$$\left. \begin{array}{l} \frac{\partial f}{\partial x} = 2x + y + 3 = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} = x + 2y = 0 \end{array} \right\} \implies -3y + 3 = 0 \implies y = 1, x = -2.$$

Klasifikace: $\frac{\partial^2 f}{\partial x^2} = 2$, $\frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} = 1$, $\frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = 2 \implies H = \begin{pmatrix} 2 & 1 \\ 1 & 2 \end{pmatrix} \implies \Delta_1 = 2 > 0$, $\Delta_2 = 3 > 0$.

Proto $f(-2, 1) = 13$ je lokální minimum.

10. Stacionární body:

$$\left. \begin{array}{l} \frac{\partial f}{\partial x} = 3x^2 - 3 = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} = 3y^2 - 12 = 0 \\ fz = 3z^2 - 12 = 0 \end{array} \right\} \implies x = \pm 1, y = \pm 2, z = \pm 2.$$

Rovnice byly nezávislé, můžeme tedy volně kombinovat znaménka a je 8 stacionárních bodů.

Klasifikace: $\frac{\partial^2 f}{\partial x^2} = 6x$, $\frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} = 0$, $\frac{\partial^2 f}{\partial x \partial z} = 0$, $\frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = 6y$, $\frac{\partial^2 f}{\partial y \partial z} = 0$, $\frac{\partial^2 f}{\partial z^2} = 6z$. $H(x, y, z) = \begin{pmatrix} 6x & 0 & 0 \\ 0 & 6y & 0 \\ 0 & 0 & 6z \end{pmatrix}$

point:	$\Delta_1 = 6x$	$\Delta_2 = 36xy$	$\Delta_3 = 216xyz$	
$f(1, 2, 2) = -34$	+	+	+	lok. minimum
$f(1, 2, -2) = -2$	+	+	-	neidentifikovatelné
$f(1, -2, 2) = -2$	+	-	-	sedlo
$f(1, -2, -2) = 30$	+	-	+	sedlo
$f(-1, 2, 2) = -30$	-	-	-	sedlo
$f(-1, 2, -2) = 2$	-	-	+	sedlo
$f(-1, -2, 2) = 2$	-	+	+	neidentifikovatelné
$f(-1, -2, -2) = 34$	-	+	-	lok. maximum

11. Stacionární body:

$$\left. \begin{aligned} \frac{\partial f}{\partial x} &= 3x^2 + 3y^2 - 12y = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} &= 6xy - 12x = 0 \end{aligned} \right\} \implies \left. \begin{aligned} x^2 + y^2 - 4y &= 0 \\ x(y-2) &= 0 \end{aligned} \right\} \implies \begin{cases} x = 0 \implies y^2 = 4y \implies y = 0, 4 \\ y = 2 \implies x^2 - 4 = 0 \implies x = \pm 2 \end{cases}$$

Stacionární body: $(0, 0), (0, 4), (\pm 2, 2)$.

$$\text{Klasifikace: } \frac{\partial^2 f}{\partial x^2} = 6x, \frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} = 6y - 12, \frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = 6x \implies H = \begin{pmatrix} 6x & 6y - 12 \\ 6y - 12 & 6x \end{pmatrix} \implies \Delta_1 = 6x,$$

$$\Delta_2 = 36x^2 - 36(y-2)^2.$$

$(0, 0)$: $\Delta_1 = 0, \Delta_2 = -36 \cdot 4 < 0$, proto $f(0, 0) = 0$ je sedlo.

$(0, 4)$: $\Delta_1 = 0, \Delta_2 = -36 \cdot 4 < 0$, proto $f(0, 4) = 0$ je sedlo.

$(2, 2)$: $\Delta_1 = 12 \cdot 4 > 0, \Delta_2 = 36 \cdot 4 > 0$, proto $f(2, 2) = -16$ je lokální minimum.

$(-2, 2)$: $\Delta_1 = -12 \cdot 4 < 0, \Delta_2 = 36 \cdot 4 > 0$, proto $f(-2, 2) = 16$ je lokální maximum.

12. Stacionární body:

$$\left. \begin{aligned} \frac{\partial f}{\partial x} &= 6x^2 + 18x - 12 = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} &= 6y^2 - 6 = 0 \end{aligned} \right\} \implies \left. \begin{aligned} x^2 + 3x - 2 &= 0 \\ y^2 &= 1 \end{aligned} \right\} \implies x = 1, 2, y = \pm 1.$$

Nezávislé rovnice $\implies (1, 1), (1, -1), (2, 1), (2, -1)$.

$$\text{Klasifikace: } \frac{\partial^2 f}{\partial x^2} = 12x + 18, \frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} = 0, \frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = 12y \implies H = \begin{pmatrix} 12x + 18 & 0 \\ 0 & 12y \end{pmatrix} \implies \Delta_1 = 12x + 18,$$

$$\Delta_2 = 12(12x + 18)y.$$

$(1, 1)$: $\Delta_1 = 30 > 0, \Delta_2 = 12 \cdot 30 > 0$, proto $f(1, 1) = -5$ je lokální minimum.

$(1, -1)$: $\Delta_1 = 30 > 0, \Delta_2 = -12 \cdot 30 < 0$, proto $f(1, -1) = 3$ je sedlo.

$(2, 1)$: $\Delta_1 = 42 > 0, \Delta_2 = 12 \cdot 42 > 0$, proto $f(2, 1) = 24$ je lokální minimum.

$(2, -1)$: $\Delta_1 = 42 > 0, \Delta_2 = -12 \cdot 42 < 0$, proto $f(2, -1) = 32$ je sedlo.

13. Stacionární body:

$$\left. \begin{aligned} \frac{\partial f}{\partial x} &= -2x + 6 = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} &= -2y = 0 \end{aligned} \right\} \implies x = 3, y = 0 \implies (3, 0).$$

$$\text{Klasifikace: } \frac{\partial^2 f}{\partial x^2} = -2, \frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} = 0, \frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = -2 \implies H = \begin{pmatrix} -2 & 0 \\ 0 & -2 \end{pmatrix} \implies \Delta_1 = -2 < 0, \Delta_2 = 4 > 0.$$

Proto $f(3, 0) = 12$ je lokální maximum.

14. Stacionární body:

$$\left. \begin{aligned} \frac{\partial f}{\partial x} &= -4x + 4y + 4 = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} &= 4x - 6y - 2 = 0 \end{aligned} \right\} \implies x = 2, y = 1 \implies (2, 1).$$

$$\text{Klasifikace: } \frac{\partial^2 f}{\partial x^2} = -4, \frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} = 4, \frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = -6 \implies H = \begin{pmatrix} -4 & 4 \\ 4 & -6 \end{pmatrix} \implies \Delta_1 = -4, \Delta_2 = 8.$$

Proto $f(2, 1) = 8$ je lokální maximum.

15. Stacionární body:

$$\left. \begin{aligned} \frac{\partial f}{\partial x} &= -\frac{y^2}{x^2} + \frac{1}{4} = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} &= \frac{2y}{x} - \frac{z^2}{y^2} = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial z} &= \frac{2z}{y} - \frac{2}{z^2} = 0 \end{aligned} \right\} \implies y = z^3 \implies \left. \begin{aligned} \frac{z^6}{x^2} &= \frac{1}{4} \\ \frac{2z^3}{x} &= \frac{1}{z^4} \end{aligned} \right\} \implies \left. \begin{aligned} x^2 &= 4z^6 \\ x &= 2z^7 \end{aligned} \right\} \implies 4z^{14} = 4z^6 \implies z = 0, z = \pm 1.$$

$z = 0 \implies x = 0, y = 0$ aleč to není v definičním oboru, $z = 1 \implies x = 2, y = 1, z = -1 \implies x = -2, y = -1$. Dva stacionární body, $(2, 1, 1)$ a $(-2, -1, -1)$.

$$\text{Klasifikace: } \frac{\partial^2 f}{\partial x^2} = \frac{2y^2}{x^3}, \frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} = -\frac{2y}{x^2}, \frac{\partial^2 f}{\partial x \partial z} = 0, \frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = \frac{2}{x} + \frac{2z^2}{y^3}, \frac{\partial^2 f}{\partial y \partial z} = -\frac{2z}{y^2}, \frac{\partial^2 f}{\partial z^2} = \frac{2}{y} + \frac{4}{z^3}.$$

$$H(2, 1, 1) = \begin{pmatrix} \frac{1}{4} & -\frac{1}{2} & 0 \\ -\frac{1}{2} & 3 & -2 \\ 0 & -2 & 6 \end{pmatrix} \implies \Delta_1 = \frac{1}{4} > 0, \Delta_2 = \begin{vmatrix} \frac{1}{4} & -\frac{1}{2} \\ -\frac{1}{2} & 3 \end{vmatrix} = \frac{1}{2} > 0, \Delta_3 = \frac{1}{4} > 0.$$

Proto $f(2, 1, 1) = 4$ je lokální minimum.

$$H(-2, -1, -1) = \begin{pmatrix} -\frac{1}{4} & \frac{1}{2} & 0 \\ \frac{1}{2} & -3 & 2 \\ 0 & 2 & -6 \end{pmatrix} \implies \Delta_1 = -\frac{1}{4} < 0, \Delta_2 = \begin{vmatrix} -\frac{1}{4} & \frac{1}{2} \\ \frac{1}{2} & -3 \end{vmatrix} = \frac{1}{2} > 0, \Delta_3 = -\frac{4}{3} < 0.$$

Proto $f(-2, -1, -1) = -4$ je lokální maximum.

16. Stacionární body:

$$\left. \begin{aligned} \frac{\partial f}{\partial x} = 6x - 6y = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} = -6x + 6y^2 = 0 \end{aligned} \right\} \implies y^2 - y = 0 \implies \left\{ \begin{aligned} y = 0 &\implies x = 0 \\ y = 1 &\implies x = 1 \end{aligned} \right\} \implies (0, 0), (1, 1).$$

Klasifikace: $\frac{\partial^2 f}{\partial x^2} = 6, \frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} = -6, \frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = 12y \implies H = \begin{pmatrix} 6 & -6 \\ -6 & 12y \end{pmatrix} \implies \Delta_1 = 6, \Delta_2 = 72y - 36.$

$(0, 0)$: $\Delta_1 = 6 > 0, \Delta_2 = -36 < 0$, proto $f(0, 0) = 0$ je sedlo.

$(1, 1)$: $\Delta_1 = 6 > 0, \Delta_2 = 36 > 0$, proto $f(1, 1) = -1$ je lokální minimum.

17. Stacionární body:

$$\left. \begin{aligned} \frac{\partial f}{\partial x} = 3x^2 - 6y = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} = 24y^2 - 6x = 0 \end{aligned} \right\} \implies \left. \begin{aligned} x^2 = 2y \\ x = 4y^2 \end{aligned} \right\} \implies 16y^4 = 2y \implies \left\{ \begin{aligned} y = 0 &\implies x = 0 \\ y = \frac{1}{2} &\implies x = 1 \end{aligned} \right\} \implies (0, 0), (1, \frac{1}{2}).$$

Klasifikace: $\frac{\partial^2 f}{\partial x^2} = 6x, \frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} = -6, \frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = 48y \implies H = \begin{pmatrix} 6x & -6 \\ -6 & 48y \end{pmatrix} \implies \Delta_1 = 6x, \Delta_2 = 288xy - 36.$

$(0, 0)$: $\Delta_1 = 0, \Delta_2 = -36 < 0$, proto $f(0, 0) = 5$ je sedlo.

$(1, \frac{1}{2})$: $\Delta_1 = 6 > 0, \Delta_2 = 144 - 36 = 108 > 0$, proto $f(1, \frac{1}{2}) = 4$ je lokální minimum.

18. Stacionární body:

$$\left. \begin{aligned} \frac{\partial f}{\partial x} = 2x - 4xe^{-x^2} = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} = -2y = 0 \end{aligned} \right\} \implies y = 0, x(1 - 2e^{-x^2}) = 0 \implies x = 0, x = \pm\sqrt{\ln(2)} \implies (0, 0), (\pm\sqrt{\ln(2)}, 0).$$

Klasifikace: $\frac{\partial^2 f}{\partial x^2} = 2 + 8x^2e^{-x^2}, \frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} = 0, \frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = -2 \implies H = \begin{pmatrix} 2 + 8x^2e^{-x^2} & 0 \\ 0 & -2 \end{pmatrix}$

$$\implies \Delta_1 = 2 + 8x^2e^{-x^2}, \Delta_2 = -4 - 16x^2e^{-x^2}.$$

$(0, 0)$: $\Delta_1 = 2 > 0, \Delta_2 = -2 < 0$, proto $f(0, 0) = 2$ je sedlo.

$(\sqrt{\ln(2)}, 0)$: $\Delta_1 = 2 + 4\ln(2) > 0, \Delta_2 = -2 - 4\ln(2) < 0$, proto $f(\sqrt{\ln(2)}, 0) = \ln(2) + 1$ je sedlo.

$(-\sqrt{\ln(2)}, 0)$: $\Delta_1 = 2 + 4\ln(2) > 0, \Delta_2 = -2 - 4\ln(2) < 0$, proto $f(-\sqrt{\ln(2)}, 0) = \ln(2) + 1$ je sedlo.

19. $\nabla f = \lambda \nabla g, g(x, y) = x^2 + y^2 = 4 \implies \begin{cases} y^3 = \lambda 2x \\ 3xy^2 = \lambda 2y \\ x^2 + y^2 = 4 \end{cases}$

Jestliže $x = 0$, pak $y = 0$ podle (#1) ale pak (#3) neplatí, takže $x = 0$ nemožné. Pak z (#1) $\lambda = \frac{y^3}{2x}$, do (#2), $3x^2y^2 = y^4$.

Jestliže $y = 0$, pak $x = \pm 2$ a $\lambda = 0$ řeší všechny rovnice.

Jestliže $y \neq 0$, pak $3x^2 = y^2$, do (#3), $4x^2 = 4 \implies x = \pm 1$. Pro $x = \pm 1$ je $y = \pm\sqrt{3}$.

Možné lokální extrémů jsou $f(2, 0) = 0, f(-2, 0) = 0, f(1, \sqrt{3}) = 3\sqrt{3}, f(1, -\sqrt{3}) = -3\sqrt{3}, f(-1, \sqrt{3}) = -3\sqrt{3}, f(-1, -\sqrt{3}) = 3\sqrt{3}$.

Podmínka $g = 4$ definuje kružnici, což je omezená uzavřená množina. Proto musí f nabývat globální extrémů, děje se to v koncových bodech (ale kružnice takové nemá) nebo v bodech lokálních extrémů. Jediní kandidáti jsou tedy těch šest výše.

Závěr: Lokální/globální minima jsou $f(-1, \sqrt{3}) = f(1, -\sqrt{3}) = -3\sqrt{3}$. Lokální/globální maxima jsou $f(1, \sqrt{3}) = f(-1, -\sqrt{3}) = 3\sqrt{3}$.

20. $\nabla f = \lambda \nabla g, g(x, y) = x^4 + y^4 - 8x - 8y = 0 \implies \begin{cases} 1 = \lambda(4x^3 - 8) \\ 1 = \lambda(4y^3 - 8) \\ x^4 + y^4 - 8x - 8y = 0 \end{cases}$

Evidentně $\lambda = 0$ nemožné, takže první dvě rovnice dávají $4x^3 - 8 = \frac{1}{\lambda} = 4y^3 - 8 \implies y = x$. Dosadit do (#3), $x^4 - 8x = 8 \implies x = 0, 2$.

Možné lokální extrémů jsou $f(0, 0) = 0, f(2, 2) = 4$.

Je množina definovaná $g = 0$ omezená? Ano, protože pro velké hodnoty x, y lze ignorovat $8x$ a $8y$ a podmínka v zásadě zní $x^4 + y^4 = 0$, čímž je nemožné pro x nebo y libovolně růst. Lze tedy odhadnout, že se nabývá globálních extrémů.

Závěr: Lokální/globální minimum je $f(0, 0) = 0$. Lokální/globální maximum je $f(2, 2) = 4$.

21. $\nabla f = \lambda \nabla g, g(x, y) = x^4 - y^4 - 8x - 8y = 2 \implies \begin{cases} 1 = \lambda(4x^3 - 8) \\ 1 = \lambda(-4y^3 - 8) \\ x^4 - y^4 - 8x - 8y = 2 \end{cases}$

Evidentně $\lambda = 0$ nemožné, první dvě rovnice dávají $4x^3 - 8 = \frac{1}{\lambda} = -4y^3 - 8 \implies y = -x$. Dosadit do (#3), $2x^4 = 2 \implies x = \pm 1$.

Možné lokální extrémy jsou $f(1, -1) = 0$, $f(-1, 1) = 0$.

Je množina omezená? Podmínka $x^4 - 8x = y^4 + 8y + 2$ umožňuje, aby šly x, y zároveň do nekonečna, pak také $f \rightarrow \infty$.

Závěr: Lokální/globální minimum je $f(1, -1) = f(-1, 1) = 0$. Globální maximum není nabyto, supremum je nekonečno.

$$22. \nabla f = \lambda \nabla g, g(x, y) = \frac{x^2}{8} + \frac{y^2}{2} = 1 \implies \begin{cases} y = \lambda \frac{x}{4} \\ x = \lambda y \\ \frac{x^2}{8} + \frac{y^2}{2} = 1 \end{cases}$$

Dát y z (#1) do (#2), $4x = \lambda^2 x$. Jestliže $x = 0$, pak dle (#1) také $y = 0$, spor s (#3). Takže $x \neq 0$, proto $\lambda = \pm 2$.

Jestliže $\lambda = 2$, pak $x = 2y$, do (#3), $y^2 = 1$, $y = \pm 1$, body $(2, 1)$ a $(-2, -1)$.

Jestliže $\lambda = -2$, pak $x = -2y$, do (#3), $y^2 = 1$, $y = \pm 1$, body $(-2, 1)$ a $(2, -1)$.

Možné lokální extrémy jsou $f(2, 1) = 2$, $f(2, -1) = -2$, $f(-2, 1) = -2$, $f(-2, -1) = 2$.

Podmínka $g = 4$ definuje elipsu, což je omezená uzavřená množina. Proto musí f nabývat globální extrémy, nastanou v koncových bodech (ale elipsa takové nemá) nebo v bodech lokálních extr- $mů$. Jediní kandidáti jsou tedy ty čtyři body výše.

Závěr: Lokální/globální minima jsou $f(2, -1) = f(-2, 1) = -2$. Lokální/globální maxima jsou $f(2, 1) = f(-2, -1) = 2$.

$$23. \nabla f = \lambda \nabla g, g(x, y) = x^2 - 2x + y^2 - 4y = 0 \implies \begin{cases} 2x = \lambda(2x - 2) \\ 2y = \lambda(2y - 4) \\ x^2 - 2x + y^2 - 4y = 0 \end{cases}$$

Nelze mít $x = 1$ (pak (#1) zni2 = 0) a podobně $y \neq 1$, takže $\frac{x}{x-1} = \lambda = \frac{y}{y-2} \implies y = 2x$. Dát do (#3), vyjde $5x^2 - 10x = 0 \implies x = 0, 2$.

Možné lokální extrémy jsou $f(0, 0) = 0$, $f(2, 4) = 20$.

Podmínka $g = 0$, tj. $(x - 1)^2 + (y - 2)^2 = 5$ definuje kružnici, což je omezená uzavřená množina. Jediní kandidáti na globální extrémy jsou ty čtyři body výše.

Závěr: Lokální/globální minimum je $f(0, 0) = 0$. Lokální/globální maximum je $f(2, 4) = 20$.

$$24. \nabla f = \lambda \nabla g, g(x, y) = x^3 + y^3 = 2 \implies \begin{cases} 1 = \lambda 3x^2 \\ 1 = \lambda 3y^2 \\ x^3 + y^3 = 2 \end{cases}$$

Nelze mít $\lambda = 0$, proto $x^3 = \frac{1}{3\lambda} = y^3$.

Jestliže $y = x$, pak (#3) dává $x^3 = 1$, $x = 1$. Jestliže $y = -x$, pak (#3) dává $0 = 1$, nemožné.

Možná lokální extrém je $f(1, 1) = 2$.

Podmínka $g = 2$ definuje množinu, která není omezená, umožňuje, aby současně $x \rightarrow \infty$, $y \rightarrow -\infty$, ale x a $-y$ musí zůstat blízké a tak f nemůže příliš růst. Dokonce je to tak, že pokud necháme $x \rightarrow \infty$, pak $x^3 + y^3 = 2$ dává $x + y \rightarrow 0$. Jeden způsob, jak to vidět: Jestliže $x \rightarrow \infty$, pak $y = \sqrt[3]{2 - x^3} \rightarrow -\infty$, proto $x^2 - xy + y^2 \rightarrow \infty$ a $2 = x^3 + y^3 = (x + y)(x^2 - xy + y^2)$, tedy $x + y = \frac{2}{x^2 - xy + y^2} \rightarrow 0$.

Závěr: Lokální/globální maximum je $f(1, 1) = 2$. Globální minimum neexistuje, globální infimum je 0.

$$25. \nabla f = \lambda \nabla g, g(x, y, z) = x^2 + y^2 + z^2 = 14 \implies \begin{cases} 1 = \lambda 2x \\ 2 = \lambda 2y \\ 3 = \lambda 2z \\ x^2 + y^2 + z^2 = 14 \end{cases}$$

Nelze mít $\lambda = 0$, takže $x = \frac{1}{2\lambda}$, $y = \frac{1}{\lambda}$, $z = \frac{3}{2\lambda}$, dát do (#3), $\frac{14}{4\lambda^2} = 14 \implies \lambda = \pm \frac{1}{2}$.

Možné lokální extrémy jsou $f(1, 2, 3) = 14$, $f(-1, -2, -3) = -14$.

Podmínka $g = 0$ definuje sféru, což je omezená uzavřená množina. Jediní kandidáti na globální extrémy jsou ty dvě hodnoty výše.

Závěr: Lokální/globální minimum je $f(-1, -2, -3) = -14$. Lokální/globální maximum je $f(1, 2, 3) = 14$.

$$26. \nabla f = \lambda \nabla g, g_1(x, y, z) = x^2 + y^2 = 2, g_2(x, y, z) = x + y + z = 0 \implies \begin{cases} 1 = \lambda 2x + \mu 1 \\ 1 = \lambda 2y + \mu 1 \\ 0 = \lambda \cdot 0 + \mu 1 \\ x^2 + y^2 = 2 \\ x + y + z = 0 \end{cases}$$

Z (#3) je $\mu = 0$, do prvních dvou, vyjde $y = x$. Dát do posledních dvou, $2x^2 = 2$, $2x + z = 0$. Pak $x = \pm 1$ a $z = -2x$.

Možné lokální extrémy jsou $f(1, 1, -2) = 2$, $f(-1, -1, 2) = -2$.

Množina definovaná podmínkami je omezená. Z první totiž máme $|x| \leq 2$ a $|y| \leq 2$, pak druhá dává $|z| \leq 4$. Jediní kandidáti na globální extrémů jsou ty dvě hodnoty výše.

Závěr: Lokální/globální minimum je $f(-1, -1, 2) = -2$. Lokální/globální maximum je $f(1, 1, -2) = 2$.

$$27. \nabla f = \lambda \nabla g, g_1(x, y, z) = x^2 + y^2 = 5, g_2(x, y, z) = x + 2y + z = 0 \implies \begin{cases} 4 = \lambda 2x + \mu 1 \\ 0 = \lambda 2y + \mu 2 \\ 2 = \lambda \cdot 0 + \mu 1 \\ x^2 + y^2 = 5 \\ x + 2y + z = 0 \end{cases}$$

Z (#3) je $\mu = 2$, do prvních dvou, vyjde $\lambda x = 1$, $\lambda y = -2$. To dává $y = -2x$, dát do posledních dvou, $5x^2 = 5$, $-3x + z = 0$. Pak $x = \pm 1$ a $z = 3x$.

Možné lokální extrémů jsou $f(1, -2, 3) = 10$, $f(-1, 2, -3) = -10$.

Množina definovaná podmínkami je omezená. Z první totiž máme $|x| \leq \sqrt{5}$ a $|y| \leq \sqrt{5}$, pak druhá dává $|z| \leq 3\sqrt{5}$. Jediní kandidáti na globální extrémů jsou ty dvě hodnoty výše.

Závěr: Lokální/globální minimum je $f(-1, 2, -3) = -10$. Lokální/globální maximum je $f(1, -2, 3) = 10$.

$$28. \nabla f = \lambda \nabla g, g_1(x, y, z) = x + y = 0, g_2(x, y, z) = x^2 - z = 0 \implies \begin{cases} 2xy = \lambda 1 + \mu 2x \\ x^2 = \lambda 1 + \mu \cdot 0 \\ 3 = \lambda \cdot 0 + \mu(-1) \\ x + y = 0 \\ x^2 - z = 0 \end{cases}$$

Z (#3) je $\mu = -3$, do prvních dvou, vyjde $2xy = \lambda - 6x$, $x^2 = \lambda$. To dává $2xy = x^2 - 6x$. Z (#3) je $y = -x$, takže poslední zní $0 = 3x^3 - 6x \implies x = 0, 2$.

Možné lokální extrémů jsou $f(0, 0, 0) = 0$, $f(2, -2, 4) = 4$.

Množina definovaná podmínkami není omezená. Lze snadno poslat $x \rightarrow \infty$, pak podle první podmínky $y \rightarrow -\infty$ a podle druhé $z \rightarrow \infty$. Pomocí druhé podmínky dostáváme $f(x, y, z) = x^2(y + 3)$, tedy $f \rightarrow -\infty$. Podobně pokud necháme $x \rightarrow -\infty$, tak $y \rightarrow \infty$ a $f \rightarrow \infty$.

Závěr: Lokální minimum je $f(0, 0, 0) = 0$. Lokální maximum je $f(2, -2, 4) = 4$. Není globální maximum ani minimum. Globální supremum je nekonečno, globální infimum je mínus nekonečno.

$$29. \text{Nejprve najdeme lokální extrémů vzhledem k dané množině. } \nabla f = \lambda \nabla g, g(x, y) = xy = 32 \implies \begin{cases} 2(x - 2) = \lambda y \\ 2(y - 16) = \lambda x \\ xy = 32 \end{cases}$$

Protože $x, y \neq 0$, můžeme udělat $\frac{x-2}{y} = \frac{\lambda}{2} = \frac{y-16}{x} \implies x(x-2) = y(y-16)$. Z (#3) použijeme $y = \frac{32}{x}$, dostaneme $x(x-2) = \frac{32 \cdot 16}{x^2}(2-x)$. Jestliže $x \neq 2$, pak zkrátíme, $x^3 = -32 \cdot 16 \implies x = -8$. Toto není ve zkoumané množině, takže nás to nezajímá.

Jestliže $x = 2$, pak $y = 16$, dostáváme podezřelý bod $f(2, 16) = 0$.

Další podezřelé body jsou krajní body: $f(1, 32) = 257$, $f(12, \frac{8}{3}) = 277 + \frac{7}{9}$.

Závěr: Globální minimum je $f(2, 16) = 0$, globální maximum je $f(12, \frac{8}{3}) = 277 + \frac{7}{9}$.

$$30. \text{Nejprve najdeme lokální extrémů vzhledem k dané množině. } \nabla f = \lambda \nabla g, g(x, y) = xy = 4 \implies \begin{cases} 2(x + 2) = \lambda y \\ 2(y + 2) = \lambda x \\ xy = 4 \end{cases}$$

Protože $x, y \neq 0$, můžeme udělat $\frac{x+2}{y} = \frac{\lambda}{2} = \frac{y+2}{x} \implies x(x+2) = y(y+2)$. Z (#3) použijeme $y = \frac{4}{x}$, dostaneme $x(x+2) = \frac{8}{x^2}(2+x)$. Daný rozsah je $x \geq 1$, takže $x \neq -2$ a lze zkrátit, $x^3 = 8 \implies x = 2$. Podezřelý bod $f(2, 2) = 32$.

Další podezřelé body jsou krajní body: $f(1, 4) = 45$, $\lim_{x \rightarrow \infty} (f(x, \frac{4}{x})) = \infty$.

Závěr: Globální minimum je $f(2, 2) = 32$, globální maximum neexistuje, supremum je nekonečno.

$$31. \text{Nejprve najdeme lokální extrémů vzhledem k dané množině. } \nabla f = \lambda \nabla g, g(x, y, z) = x + y + z^2 = 5 \implies \begin{cases} yz = \lambda 1 \\ xz = \lambda 1 \\ xy = \lambda 2z \\ x + y + z^2 = 5 \end{cases}$$

Z prvních dvou máme $yz = xz$, díky $z > 0$ máme $x = y$. Dostáváme $xz = \lambda$, $x^2 = 2\lambda z$, tedy $x^2 = 2xz^2$, tj. $x = 2z^2$. Dosadíme do podmínky, $2z^2 + 2z^2 + z^2 = 5 \implies z = \pm 1$, ale $z > 0$ tedy $z = 1$.

Podezřelý bod $f(2, 2, 1) = 4$.

Co víme o M ? Je to omezená množina, protože $z, x, y, z > 0$ a podmínky máme $x, y, z < 5$. Proto f nemůže utéct do nekonečna. Můžeme mít $x \rightarrow 0^+$ (například s $z = 2, y = 1 - x$), pak $f \rightarrow 0$. Nedokážeme ale mít $f = 0$ s $x, y, z > 0$.

Závěr: Globální maximum je $f(2, 2, 1) = 4$, globální minimum neexistuje, infimum je 0.

32. M je trojúhelník s vrcholy $(0, 0)$, $(3, 0)$, a $(0, 3)$.

1) Vnitřek. Stacionární body:

$$\left. \begin{array}{l} \frac{\partial f}{\partial x} = 4x - 2y - 2 = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} = -2x + 2y = 0 \end{array} \right\} \implies x = y = 1. (1, 1) \in M, \text{ tedy první kandidát: } f(1, 1) = -1.$$

2) Hranice. Rohy: $f(0, 0) = 0, f(3, 0) = 12, f(0, 3) = 9$.

Ted části:

2a) $x = 0, y \in \langle 0, 3 \rangle$ (svislá strana). Uvažujme $\varphi(y) = f(0, y) = y^2$ na $\langle 0, 3 \rangle$, koncové body viz 2), $\varphi'(y) = 0 \implies y = 0, (0, 0)$ už zahrnuto.

2b) $y = 0, x \in \langle 0, 3 \rangle$ (vodorovná strana). Uvažujme $\varphi(x) = f(x, 0) = 2x^2 - 2x$ na $\langle 0, 3 \rangle$, koncové body viz 2), $\varphi'(x) = 0 \implies x = \frac{1}{2}$. Kandidát $f(\frac{1}{2}, 0) = -\frac{1}{2}$.

2c) $y = 3 - x, x \in \langle 0, 3 \rangle$ (šikmá strana). Lagrangeovy multiplikátory s $g(x, y) = x + y = 3$:
$$\begin{cases} 4x - 2y - 2 = \lambda 1 \\ -2x + 2y = \lambda 1 \\ x + y = 3 \end{cases}$$

Z prvních dvou $4x - 2y - 2 = -2x + 2y \implies 6x - 4y = 2$, sečíst se čtyřnásobkem podmínky: $10x = 14 \implies x = \frac{7}{5}$, pak $y = \frac{8}{5}$. Kandidát $f(\frac{7}{5}, \frac{8}{5}) = \frac{16}{5}$.

Alternativa: Uvažujme $\varphi(x) = f(x, 3 - x) = 5x^2 - 14x + 9$ na $\langle 0, 3 \rangle$. Koncové body viz 2), $\varphi'(x) = 0 \implies x = \frac{7}{5}$.

Porovnání kandidátů dává: $f(1, 1) = -1$ je minimum na M , $f(3, 0) = 12$ je maximum na M .

33. $f(x, y, z) = x - xy - z^2, M = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3; x^2 + y^2 + z^2 \leq 3\}$. M je a ball with radius $\sqrt{3}$.

1) Vnitřek. Stacionární body:

$$\left. \begin{array}{l} \frac{\partial f}{\partial x} = 1 - y = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} = -x = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial z} = -2z = 0 \end{array} \right\} \implies x = z = 0, y = 1. (0, 1, 0) \in M, \text{ hence the first candidate: } f(0, 1, 0) = 0.$$

2) Hranice:

$$\nabla f = \lambda \nabla g, g(x, y, z) = x^2 + y^2 + z^2 = 3 \implies \begin{cases} 1 - y = \lambda 2x \\ -x = \lambda 2y \\ -2z = \lambda 2z \\ x^2 + y^2 + z^2 = 3 \end{cases}$$

Třetí rovnice nabízí dvě možnosti.

a) Příklad $z = 0$. Pak máme systém
$$\begin{cases} 1 - y = \lambda 2x \\ -x = \lambda 2y \\ x^2 + y^2 = 3 \end{cases}$$

Jestliže $x = 0$, pak z (#1) $y = 1$, ale to je ve sporu s podmínkou, podobně není možné $y = 0$. Proto z (#1), (#2) je $\frac{1-y}{x} = 2\lambda = \frac{-x}{y} \implies y - y^2 = -x^2 \implies x^2 - y^2 + y = 0$. Odečteme od podmínky, $2y^2 - y = 3$.

Proto $y = -1, \frac{3}{2}$. Dva kandidáti, $f(\sqrt{2}, -1, 0) = 2\sqrt{2}, f(\frac{\sqrt{3}}{2}, \frac{3}{2}, 0) = -\frac{\sqrt{3}}{4}$.

b) Příklad $\lambda = -1$. První dvě rovnice pak zní $y = 2x + 1, 2y = x$, tedy $x = -\frac{2}{3}, y = -\frac{1}{3}$. Podmínka pak dává $z = \pm \frac{\sqrt{22}}{3}$. Máme další dva kandidáty: $f(-\frac{2}{3}, -\frac{1}{3}, \frac{\sqrt{22}}{3}) = -\frac{26}{9}, f(-\frac{2}{3}, -\frac{1}{3}, -\frac{\sqrt{22}}{3}) = -\frac{26}{9}$.

Porovnání kandidátů dává: $f(\sqrt{2}, -1, 0) = 2\sqrt{2}$ je maximum na M , $f(-\frac{2}{3}, -\frac{1}{3}, \pm \frac{\sqrt{22}}{3}) = -\frac{26}{9}$ dává minimum na M .

34. M je špička hyperboly odříznutá přímkou, průsečíky jsou $(5, 4), (5, -4)$.

1) Vnitřek. Stacionární body:

$$\left. \begin{array}{l} \frac{\partial f}{\partial x} = 2x - 8 = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} = 2y = 0 \end{array} \right\} \implies x = 4, y = 0. (4, 0) \in M, \text{ proto první kandidát: } f(4, 0) = -16.$$

2) Hranice. Rohy: $f(5, \pm 4) = 1$.

Ted části:

2a) $x = 5, y \in \langle -4, 4 \rangle$ (svislá strana). Uvažujme $\varphi(y) = f(5, y) = y^2 - 15$ na $\langle -4, 4 \rangle$, koncové body viz 2), $\varphi'(y) = 0 \implies y = 0$, další kandidát $f(5, 0) = -15$.

2b) $x^2 - y^2 = 9$, $x \in \langle 3, 5 \rangle$, $y \in \langle -4, 4 \rangle$ (hyperbolická strana). Lagrangeovy multiplikátory:
$$\begin{cases} 2x - 8 = \lambda 2x \\ 2y = \lambda(-2y) \\ x^2 - y^2 = 9 \end{cases}$$

Jedna možnost $y = 0$, pak $x = 3$, kandidát $f(3, 0) = -15$.

Jestliže $y \neq 0$, pak z (#2) $\lambda = -1$, (#1) dává $x = 2$, není v M .

Porovnání kandidátů dává: $f(4, 0) = -16$ je minimum na M , $f(5, \pm 4) = 1$ dává maximum na M .

35. $f(x, y) = x^2 + 2x + y^2$, M je tři čtvrtiny kruhu s kouskem uříznutým přímkou, průsečíky jsou $(-2, \sqrt{5})$, $(2, \sqrt{5})$.

1) Vnitřek. Stacionární body:

$$\left. \begin{cases} \frac{\partial f}{\partial x} = 2x + 2 = 0 \\ \frac{\partial f}{\partial y} = 2y = 0 \end{cases} \right\} \implies x = -1, y = 0. \quad (-1, 0) \in M, \text{ proto první kandidát: } f(-1, 0) = -1.$$

2) Hranice. Rohy: $f(-2, \pm\sqrt{5}) = 5$.

Teď části:

2a) $x = -2$, $y \in \langle -\sqrt{5}, \sqrt{5} \rangle$ (svislá strana). Consider $\varphi(y) = f(-2, y) = y^2$ na $\langle -\sqrt{5}, \sqrt{5} \rangle$, koncové body viz 2),

$\varphi'(y) = 0 \implies y = 0$, další kandidát $f(-2, 0) = 0$.

2b) $x^2 + y^2 = 9$, $x \in \langle -2, 3 \rangle$, $y \in \langle -3, 3 \rangle$ (kruhovú část). Lagrangeovy multiplikátory:
$$\begin{cases} 2x + 2 = \lambda 2x \\ 2y = \lambda 2y \\ x^2 + y^2 = 9 \end{cases}$$

Jedna možnost $y = 0$, pak $x = 3$, kandidát $f(3, 0) = 15$.

Jestliže $y \neq 0$, pak z (#2) $\lambda = 1$, (#1) dává $2 = 0$, nemožné.

Porovnání kandidátů dává: $f(-1, 0) = -1$ je minimum na M , $f(3, 0) = 15$ dává maximum na M .

36. Vezměme libovolný bod $Q(x, y, z)$ z plochy, chceme minimalizovat $f(x, y, z) = \text{dist}(0, Q)^2 = x^2 + y^2 + z^2$.

Podmínka: $g(x, y, z) = x^2 - z^2 = 1$.

$$\text{Lagrangeovy multiplikátory: } \begin{cases} 2x = \lambda 2x \\ 2y = \lambda \cdot 0 \\ 2z = \lambda(-2z) \\ x^2 - z^2 = 1 \end{cases}$$

Druhá dává $y = 0$. První nabízí dvě možnosti.

Případ $x = 0$: Pak $-z^2 = 1$, nemožné.

Případ $\lambda = 1$: pak (#3) dává $z = 0$, podmínka dává $x = \pm 1$. Kandidáti $Q(\pm 1, 0, 0)$.

Protože vzdálenost jde do nekonečna, když necháme $y \rightarrow \infty$, našli jsme minimalizující body. Jejich vzdálenost od počátku je 1.

Odpověď: Nejbližší body jsou $Q(\pm 1, 0, 0)$.

Poznámka: Často se dává přednost použití podmínky ke snížení počtu proměnných.

a) Vyjádříme $z^2 = x^2 - 1$. Dosadíme do f , chceme minimalizovat funkci $h(x, y) = 2x^2 + y^2 - 1$. Lokální extrém:

$\frac{\partial f}{\partial x} = 2x = 0$, $\frac{\partial f}{\partial y} = 2y = 0 \implies x = y = 0$, minimalizovali jsme h , ale bohužel to není bod, který leží na dané hyperbolické ploše! Toto řešení tedy nefunguje.

Abychom to rozchodili, museli bychom si všimnout, že plocha nutí x , aby splňovalo $|x| \geq 1$, takže je možné zkusit minimalizovat $h(x, y)$ za těchto podmínek.

b) Vyjádříme si $x^2 = z^2 + 1$. Dosadíme do f , chceme minimalizovat funkci $h(y, z) = y^2 + 2z^2 + 1$. Lokální extrém: Zde najdeme $y = z = 0$, které dávají správnou odpověď.

37. Vezměme libovolný bod $Q(x, y, z)$ z povrchu, chceme minimalizovat $f(x, y, z) = \text{dist}(0, Q)^2 = x^2 + y^2 + z^2$. Podmínka: $g(x, y, z) = xy - z = -1$.

$$\text{Lagrangeovy multiplikátory: } \begin{cases} 2x = \lambda y \\ 2y = \lambda x \\ 2z = \lambda(-1) \\ xy - z = -1 \end{cases}$$

Dosadíme y z druhé do první, $4x = \lambda^2 x$. Dva případy.

a) Případ $x = 0$. Pak také $y = 0$ a podmínka dává $(0, 0, 1)$.

b) Případ $\lambda = 2$. Pak $y = x$ a (#3) dává $z = -1$, podmínka vychází $x^2 = -2$, nemožné.

Je jeden kandidát, jeho vzdálenost od počátku je 1. DOKážeme zvětšovat vzdálenost do nekonečna s body z dané plochy, takže jsme našli minimum.

Odpověď: Nejbližší bod je $Q(0, 0, 1)$.

38. Potřebujeme vzít bod (s, t) z jedné křivky a bod (u, v) z druhé křivky a minimalizovat jejich vzdálenost, pro jednoduchost budeme minimalizovat druhou mocninu jejich vzdálenosti, $f(s, t, u, v) = (s - u)^2 + (t - v)^2$.

Podmínky: $g_1(s, t, u, v) = t - s = 1$ a $g_2(s, t, u, v) = u - v^2 = 0$.

$$\begin{cases} 2(s - u) = \lambda(-1) + \mu \cdot 0 \\ 2(t - v) = \lambda \cdot 1 + \mu \cdot 0 \\ -2(s - u) = \lambda \cdot 0 + \mu \cdot 1 \\ -2(t - v) = \lambda \cdot 0 + \mu(-2v) \\ t - s = 1 \\ u - v^2 = 0 \end{cases} \implies \begin{cases} 2(s - u) = -\lambda \\ 2(t - v) = \lambda \\ 2(s - u) = -\mu \\ 2(t - v) = 2\mu v \\ t - s = 1 \\ u - v^2 = 0 \end{cases}$$

Porovnáme (#1) a (#3), $\lambda = \mu$, z (#2) a (#4) $\lambda = 2\mu v$, takže $\mu = 2\mu v$. Dvě možnosti.

a) Příklad $\mu = 0$: $s = u$, $t = v$, takže $t - s = 1$ a $s = t^2$, $t^2 - t + 1 = 0$ nemá řešení. Proto $\mu \neq 0$.

b) Příklad $\mu \neq 0$. Pak $v = \frac{1}{2}$, proto $u = \frac{1}{4}$. Dostáváme $2(s - \frac{1}{4}) = -\lambda$, $2(t - \frac{1}{2}) = \lambda$, tedy $s = -\frac{1}{2}\lambda + \frac{1}{4}$, $t = \frac{1}{2}\lambda + \frac{1}{2}$. Dosadíme do podmínky, $\frac{1}{2}\lambda + \frac{1}{2} + \frac{1}{2}\lambda - \frac{1}{4} = 1$, proto $\lambda = \frac{3}{4}$, $s = -\frac{1}{8}$, $t = \frac{7}{8}$.

Našli jsme body $(-\frac{1}{8}, \frac{7}{8})$ a $(\frac{1}{4}, \frac{1}{2})$. Jejich vzdálenost je $\frac{3}{8}\sqrt{2}$.